

Koncepce rozvoje Jazykového centra FF UK pro období 2021–2023

PhDr. Alena Bočková, Ph.D.

Jazykové centrum (JC) se v uplynulém funkčním období proměnilo v sebevědomé moderní pracoviště, které napomáhá uskutečňovat celofakultní záměry, naslouchá potřebám oborů a zároveň samo přináší nové podněty. Poskytuje přátelské, inspirující i motivující prostředí a kvalitní jazykovou přípravou podstatně zvyšuje konkurenceschopnost studentů na trhu práce. JC se aktivně účastní diskusí o metodickém ukotvení jazykové výuky a vytváří prostor pro setkávání českých i zahraničních odborníků. Troufám si tvrdit, že se z JC stalo pracoviště, které důstojně reprezentuje sebe a univerzitu v domácím i v mezinárodním prostředí.

Ve své koncepci pro následující funkční období bych především chtěla navázat na tento trend a dále rozvíjet pracoviště, které tvoří nedělitelnou součást FF UK a - věrno svému názvu - je centrem této instituce. Podrobnější zhodnocení, do jaké míry se mi cíle z předchozího funkčního období podařilo splnit, obsahuje přiložený materiál *Zhodnocení stávajícího funkčního období*.

1. Rozvoj pedagogické činnosti

JC poskytuje výuku a atestace živých jazyků a latiny, s ohledem na jazykovou úroveň i oborovou orientaci studentů. I přes dominantní roli angličtiny a preferenci tří konferenčních jazyků (AJ, NJ, FJ) se jako stále důležitější ukazuje nutnost zachování a rozvíjení ostatních jazyků. Druhý cizí jazyk byl úspěšně zařazen do povinného studijního plánu studentů a tento trend úzce navazuje i na jazykovou politiku Evropské unie.

Skladba kurzů JC odpovídá požadavkům na moderní výuku jazyků i atestacím, zařazeným do studijních plánů oborů. Vedle základních kurzů budou nadále rozvíjeny kurzy specializované, orientované na rozvoj akademických dovedností, kritického myšlení, kreativity a posílení interkulturní kompetence. Současně bychom se měli zaměřit na interdisciplinární přesah a vytvářet kurzy, které propojují jazykovou výuku s oborovým studiem (*Language as a Medium of Instruction*). Stále bychom chtěli prohlubovat důraz na autonomní učení s využitím podpůrných nástrojů – Moodle, online kurzy, elektronické zdroje.

Priority

- posílení online výuky, tj. blended a e-learningové kurzy jako paralela k prezenčním kurzům, vycházející časově vstříc potřebám studentům (kombinovaným, pracujícím, rodičům, studentům více studijních programů...)
- podpora přípravy mezinárodních kurzů, na nichž participuje několik evropských univerzit (projekt 4EU+, telemosty atd.)
- rozvoj kurzů zaměřených na interkulturní komunikaci a odlišnosti, vhodných jak pro studenty vyjíždějící na Erasmus, tak pro přijíždějící zahraniční studenty
- příprava tzv. portfoliových kurzů, v nichž by studenti plněním jednotlivých částí/dovedností současně plnili povinnou zkoušku (posílení postupného

a samostatného rozvoje jazykových dovedností i odbourání stresu z konkrétního zkouškového termínu)

- rozvoj diagnostických vstupních testů, vedoucích ke koherentním skupinám studentů v kurzech (umožní systematické prohlubování jazykových kompetencí na dané úrovni)
- jednotný systém pojmenování kurzů podle jazykové úrovně, který usnadní studentům orientaci a výběr kurzů
- podpora vzájemných náslechnů při výuce (prezenční/online) a následné diskuse nad výukovými metodami (v rámci katedry i ve spolupráci s partnerskými jazykovými pracovišti)
- propagace aktuálně akreditovaného jazykového programu a certifikátu *UNICert II Akademická angličtina pro humanitní a společenské vědy*
- vytvoření akreditovaných kurzů CŽV pro učitele po vzoru již probíhajícího kurzu *Rozvoj řečových a pedagogicko-didaktických kompetencí pro učitele ruštiny*
- získání pracovního úvazku na strategické plánování kurzů CŽV, které povede k posílení nabídky komerčních kurzů CŽV jakožto doplňkové činnosti JC (další zdroj financí pro FF i JC), která by nicméně neměla tvořit základ pedagogické práce JC ani mzdových nákladů vyučujících
- vzhledem k vysokému počtu studentů jiných fakult v kurzech JC otevřít diskusi k přeřinancování této výuky

2. Rozvoj odborné činnosti

Ačkoliv je hlavní složkou činnosti JC pedagogická práce, vyučující se přesto věnují aplikovanému lingvistickému výzkumu, didaktice konkrétního jazyka, tvorbě učebních materiálů i specifickému odbornému bádání. I nadále je třeba motivovat zaměstnance JC v jejich vědeckém růstu, podporovat jejich aktivní účast na konferencích, rozvíjet jejich publikační činnost a správné publikační návyky.

Za nezbytné však považuji možnost finanční bonifikace odborných výstupů a aktivit, které do určité míry přesahují pracovní náplň vyučujících zařazených do třídy L1.

Priority

- podpora v badatelské a publikační činnosti
- rozšíření účasti na konferencích, zejména mezinárodních
- motivace k podávání individuálních grantů i větších projektů (ve spolupráci s katedrami FF i s partnerskými jazykovými pracovišti jiných fakult a univerzit), společné výzkumné úkoly i výstupy
- pokračování v účasti na mezinárodních projektech a rozvíjení zahraniční spolupráce s cílem získat nové projekty
- hostování domácích i zahraničních odborníků s přednáškami a semináři zaměřenými na témata odborná i metodologická a didaktická
- aktivní využívání pedagogických mobilit a zahraničních vzdělávacích kurzů
- pokračování v interních workshopech a sdílení zkušeností
- na rovině katedrální, fakultní i meziuniverzitní otevřít témata diskutovaná na fóru ředitelů evropských jazykových center a zatím u nás reflektovaná minimálně

(plurilingualismus vs. multilingualismus, mediační role JC, language policy, role učitelů jazykových center – viz *Memoranda z pravidelných setkání Wulkow Meeting of Directors of Language Centres in Higher Education in Europe*)

3. Personální rozvoj

Jazykové centrum prošlo v posledních letech výraznou generační obměnou a nyní má vyváženou věkovou strukturu pedagogů i téměř odpovídající personální složení v rámci jazykových sekcí. Silně poddimenzovaný a zcela neúnosný personální stav roku 2019, kdy počet externistů výrazně převyšoval počet interních zaměstnanců, se podařilo v roce 2020 vyřešit díky proběhnuvším výběrovým řízením.

I při výrazné podfinancovanosti FF považuji za zásadní úkol zlepšit finanční podmínky zaměstnanců, aby motivovaly k sounáležitosti s JC a nenutily je pracovat na další úvazek v jiné instituci. Pevně věřím, že bude v blízké době vytvořen nový kariérní řád FF, který zreviduje rámec odborných povinností a kvalifikace vyučujících. Představuje totiž perspektivu zejména pro pracovníky s titulem Ph.D. a vlastní odbornou a publikační činností, neboť umožní jejich zařazení do odpovídající pracovní pozice. Současně půjde o motivaci pro ostatní zaměstnance k zahájení nebo úspěšnému dokončení doktorského studia a k úsilí o další odborný růst.

Důležitý motivační prvek představují pracovní smlouvy na dobu neurčitou, které přinesou zaměstnancům dlouhodobou sociální i pracovní jistotu. I nadále se budu snažit o podporu rodičů s dětmi formou dočasného snížení úvazku či rozložením kurzů, které jim usnadní propojení pracovního a rodinného života. Tito vyučující nicméně potřebují jistotu, že se po přechodném období sníženého úvazku budou moci bez problémů vrátit zpět na plný úvazek.

Přestože postupně došlo k rovnoměrnějšímu rozložení administrativní zátěže a jejímu částečnému přesunu na administrativní pracovníci, stále zůstává rozsáhlá organizační práce na zodpovědných pracovnících JC (zástupce, tajemník, vedoucí jednotlivých jazyků, koordinátor SIS, správce webu, PR atd.). Považuji za zcela nezbytné časovou náročnost takových pracovních úkolů finančně zohlednit. Bylo posíleno postavení vedoucích jednotlivých jazykových sekcí a i do budoucna bych chtěla přesunout velkou část zodpovědnosti na tento spojovací článek mezi vedením a vyučujícími JC, podpořit jejich samostatné rozhodování i určitou autonomii v sekcích.

Ráda bych i nadále pokračovala v individuálních personálních rozhovorech, které zaměstnanci JC považují za přínosné jak ke zhodnocení dosavadní práce, tak v diskusi nad možnostmi dalšího rozvoje osobního i JC jako celku.

Priority

- podpora dalšího zvyšování odborné kvalifikace snížením administrativní zátěže i výukové povinnosti
- stabilizace úvazků a personálního obsazení v jazykových sekcích, dosažení původního personálního stavu před odchodem několika vyučujících v roce 2019

- řešení adekvátního finančního ohodnocení a motivace vyučujících
- navýšení počtu externích rodilých mluvčích na angličtině
- navazování spolupráce se zahraničními pracovišti v rámci tzv. lektorátů, přijímání zahraničních stážistů na didaktickou praxi
- využití programu Staff Mobility pro administrativní pracovníci

4. Další oblasti rozvoje

V dalších oblastech rozvoje bych se chtěla zaměřit především na prezentaci aktivit JC v rámci fakulty i mimo ni, infrastrukturní rozvoj pracoviště a ekonomický rozvoj. Za oboustranně prospěšné pro vzhled do finančních otázek fakulty i jednotlivých pracovišť považuji své členství v hospodářské komisi FF UK, do níž jsem byla znovu jmenována i pro následující období. Ráda bych se tedy intenzivně zapojila do celofakultní diskuse o novém modelu financování, neboť věřím, že k ní mohu přispět několikaletými zkušenostmi na pozici tajemnice, zástupkyně a posléze ředitelky JC.

Priority

- dokončení anglické verze webových stránek JC
- propagace aktivit JC na nově založených Fb stránkách
- podpora FF v digitalizování administrativních agend a zavedení možnosti odevzdávání většiny dokumentů elektronicky místo papírově
- zlepšení technického vybavení na pracovišti i vybavení vyučujících pro distanční práci z domova
- modernizace nábytkového vybavení některých učeben JC
- intenzivní jednání o způsobu financování JC
- posílení vícezdrojového financování JC prostřednictvím projektů
- snaha o maximální využívání možnosti administrativních úvazků v projektových návrzích

5. Výhled na roky 2024–2025

V následujícím období už nebudu mít možnost kandidovat na pozici ředitelky JC, nicméně myslím, že by pracoviště mělo zachovat kontinuitu, rozvíjet započaté směřování a zaměřit se zejména na tyto body:

- důraz na internacionalizaci a zahraniční spolupráci
- vyšší zapojení do grantové činnosti
- rozšíření nabídky kurzů v rámci CŽV
- zvyšování kvalifikace a podpora odborných aktivit
- posílení publikační činnosti

6. Závěr

Jazykové centrum má za sebou tříleté období nadšeného přerodu a tvoření, věnovalo mu mnoho sil i času, a proto jsem byla jeho hrdá ředitelka. Nyní je třeba zhodnotit, zda je nastoupená strategie a priority JC v souladu s požadavky vedení FF a odpovídá jejím představám o zaměření a náplni práce JC. Pracoviště totiž potřebuje stabilizaci a podporu vedení fakulty i ostatních kateder, aby mohlo se stejným nasazením pokračovat v započaté práci i v dalším odborném a tvůrčím rozvoji.

Současně vidím stěžejní bod své koncepce ve spolupráci s vedením FF na hledání systematického řešení, jak JC financovat. Chtěla bych totiž zdůraznit, že bez dostatečného finančního zajištění není možné pracoviště rozvíjet a koncepce rozvoje zůstává jen iluzorní představou. Hlavním úkolem vedoucího pracoviště je nepromarnit nashromážděný potenciál, podpořit vyučující v jejich výukových aktivitách i dalším rozvoji a poskytnout zázemí pro efektivní a smysluplnou práci. Spokojenost a radost z vykonávané práce je základní kvalitou života, na niž bych se z pozice vedení Jazykového centra chtěla podílet. Ráda budu v takových podmínkách napomáhat dalšímu směřování, které z JC vytvoří špičkové a uznávané pracoviště.

Praha 1. 11. 2020

PhDr. Alena Bočková, Ph.D.